

Precisering av sidoutbildning viktigast i nya målbeskrivningarna

Behovet av att precisera kraven på sidoutbildning var en av de viktigaste anledningarna till att Läkarförbundet och Läkarsällskapet begärde att målbeskrivningarna skulle revideras.

I genomsnitt behöver ST-läkaren ett års sidoutbildning för att kunna fungera som specialist inom sitt eget område. I enstaka specialiteter behövs ingen sidoutbildning alls, men det vanliga är att sidoutbildning är nödvändigt.

I de flesta av de nuvarande målbeskrivningarna finns inga preciserade krav på sidoutbildning i flertalet specialiteter.

Bättre vård trots mindre resurser

Trots nedskurna resurser och minskad bemanning har vården blivit bättre. Det anser i alla fall de invånare i Östergötland som svarat på landstingets enkät. Bekymret är ökande väntetider på sjukhusen.

Vartannat år går landstinget i Östergötland ut med en enkät till invånarna. 1995 fick 8 300 östgötar enkäten. 70 procent svarade.

De senaste åren har landstinget i Östergötland reducerat bemanningen inom hälso- och sjukvården med 1500 personer. Men det har uppenbarligen inte skett till priset av en försämrad vård: andelen patienter som är mycket nöjda med bemötandet har inom primärvården ökat med 4 procent sedan 1993. Bland dem som besöker vårdcentralerna är 80–95 procent nöjda. Inom sjukhusvården är andelen nöjda oförändrad.

Kontinuiteten i läkarkontakterna har också ökat. Det gäller såväl i primärvården som sjukhusvården. Andelen östgötar som upplever att de fått en ökad möjlighet att själva påverka den medicinska behandlingen har ökat, det gäller framför allt medelålders och äldre invånare. För dem upp till 40 års ålder är andelen oförändrad sedan 1993.

Väntetiderna för behandling på ett sjukhus har dock ökat. Drygt var fjärde patient som svarade på landstingets enkät ansåg att väntetiden var för lång. Det är en ökning med 5 procent sedan 1993. •

liteter. Ett av de få undantagen är allmänmedicin, där det förekommer mycket tjänstgöring utanför den egna specialiteten under specialiserings-tjänstgöringen. Bristen på preciserade krav på sidoutbildning är en viktig anledning till att målbeskrivningarna har reviderats (LT 11/96).

– Sidoutbildningen är en rätt viktig del av specialiseringstjänstgöringen. Det är problematiskt när kraven på sidoutbildning inte finns preciserade. Tidigare var ju också finansieringen ett problem. Då var det vanligt med långa väntetider för att få sidoutbildning och ibland var det också tveksam relevans på den sidoutbildning som gavs, säger Håkan Wittgren, ledamot i SPUR, Specialistutbildningsrådet och centralstyrelsen.

Absolut nödvändigt

När SPUR började arbeta med revideringen ville man först definiera vad som skulle finnas med i de nya målbeskrivningarna. När det gäller sidoutbildningarna fördes en diskussion om var gränsen skulle dras. SPUR bestämde sig för att de nya målbeskrivningarna skulle innehålla den sidoutbildning som är absolut nödvändig inom varje specialitet.

– Olika specialiteter har olika tradition när det gäller sidoutbildning. Inom många specialiteter finns det sidoutbildning som är önskvärd. Det finns också lokala traditioner i fråga om behovet av sidoutbildning.

– Därför har vi från SPURs sida fört ingående diskussioner med specialitetsföreningarna för att få fram vad som är absolut nödvändigt och som därför skall finnas med i målbeskrivningarna, säger Håkan Wittgren.

Rekommendationer kommer

Sidoutbildning som en specialitetsförening efter denna gränsdragning definierar som bra, men inte absolut nödvändig, kan finnas med i specialitetsföreningens rekommendationer om hur målbeskrivningens krav på kunskaper ska uppnås.

Specialitetsföreningens rekommendationer ska ingå i en utbildningsbok. Avsikten är att rekommendationerna ska bilda en generell utbildningsplan. Målbeskrivningen ska formas till en användbar plan för hur ST-läkaren ska klara av målbeskrivningens krav inom den stipulerade tiden på fem år.

Utbildningsboken ska i sin tur utgöra stomme för ST-läkarens individuella tjänstgöringsprogram.

– Utbildningsboken kan man se som

– **Tanken är att alla ST-läkare ska tränas i att bry sig om klinikens samlade verksamhet, säger Håkan Wittgren i SPUR om kravet på administration och ledarskap i alla målbeskrivningar.**

ett arbetsredskap för ST-utbildningen. Den kan också användas för kvalitetsuppföljning. Med hjälp av den är det lätt att se vad som är gjort och vad som är kvar. Tanken är att det ska göras en årlig utvärdering under ST-tiden. Det är också lämpligt med utvecklingssamtal för ST-läkaren, säger Håkan Wittgren.

Socialstyrelsen ska under våren fastställa målbeskrivningarna. Tanken är att de ska börja gälla från halvårsskiftet. Då ska också specialiteternas utbildningsböcker finnas klara. Arbetet med utbildningsböckerna samordnas av Läkaresällskapet utbildningskommitté. Precis som målbeskrivningarna ska utbildningsböckerna göras likvärdiga så att man kommer bort från dagens stora variationer på området.

Gemensamma krav

I den övergripande delen av de nya målbeskrivningarna finns ett avsnitt som är lika i samtliga och nytt jämfört med de nuvarande målbeskrivningarna. Det handlar om krav på utbildning i etik, ledarskap, kvalitets- och produktkontroll.

– Tanken är att alla ST-läkare ska tränas i att bry sig om klinikens samlade verksamhet. Vi har ansett detta viktigt, och det har vi velat markera genom att ta med det i målbeskrivningarna. Genom att det finns med kommer det att bli svårt att uppfylla målbeskrivningens krav om man inte kan visa på texten i SK-kurs i administration och ledarskap, säger Håkan Wittgren.

Kristina Johnson